

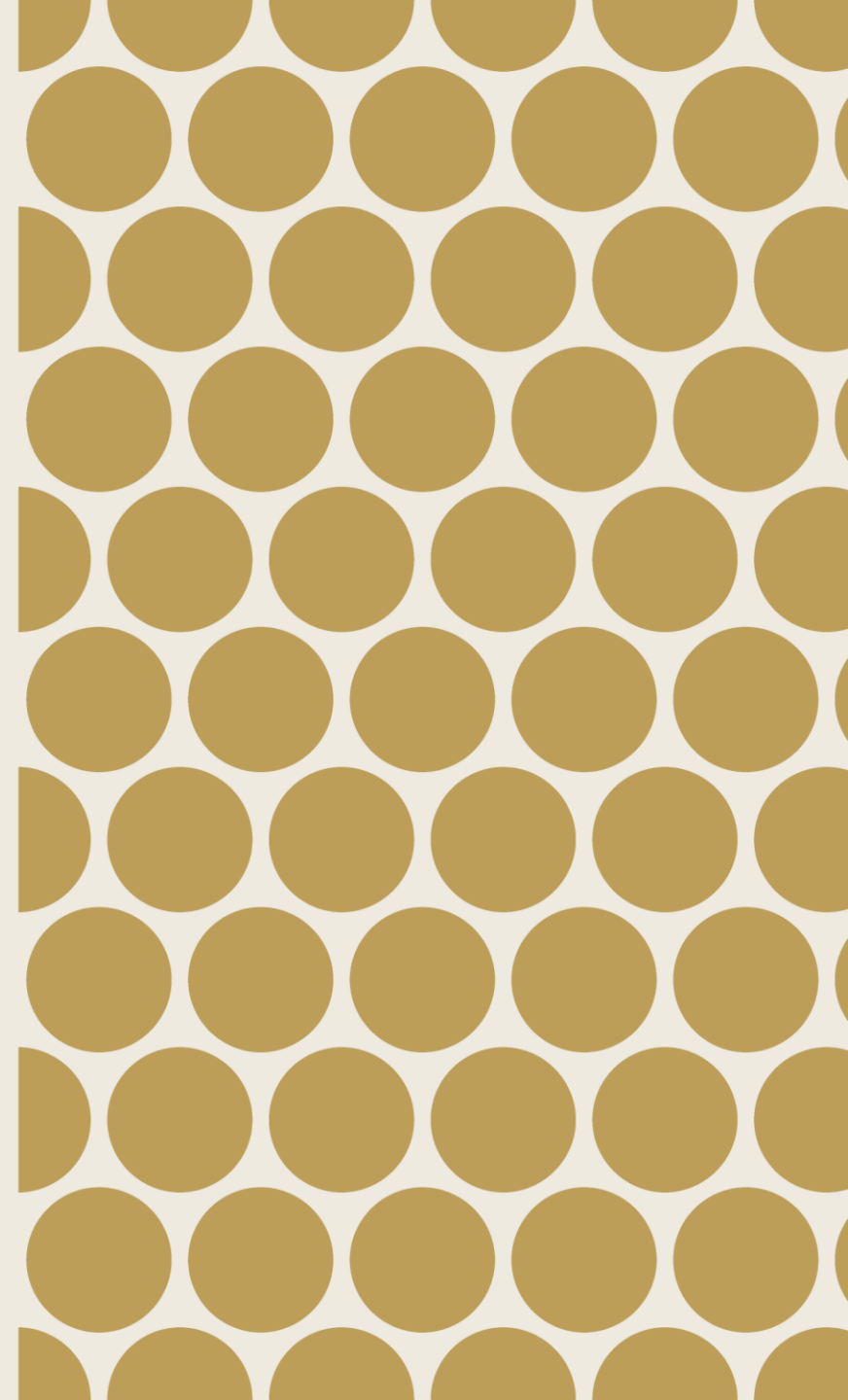
Sosiaali- ja
terveysministeriö

Väestöpoliittisen työryhmän toimenpidesuosituks parisuhdetuen vahvistamiseksi

Väestöpoliittinen ohjelma lapsitoiveiden tukemiseksi ja
syntyvyyden kohentamiseksi

Valtakunnallinen perhekeskuskonferenssi 13.11.2025

Johanna Närvi, tutkimuspäällikkö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Päivi Yli-Pietilä, neuvottelva virkahenkilö, STM
Valmistelutyöryhmän asiantuntijasihteerit

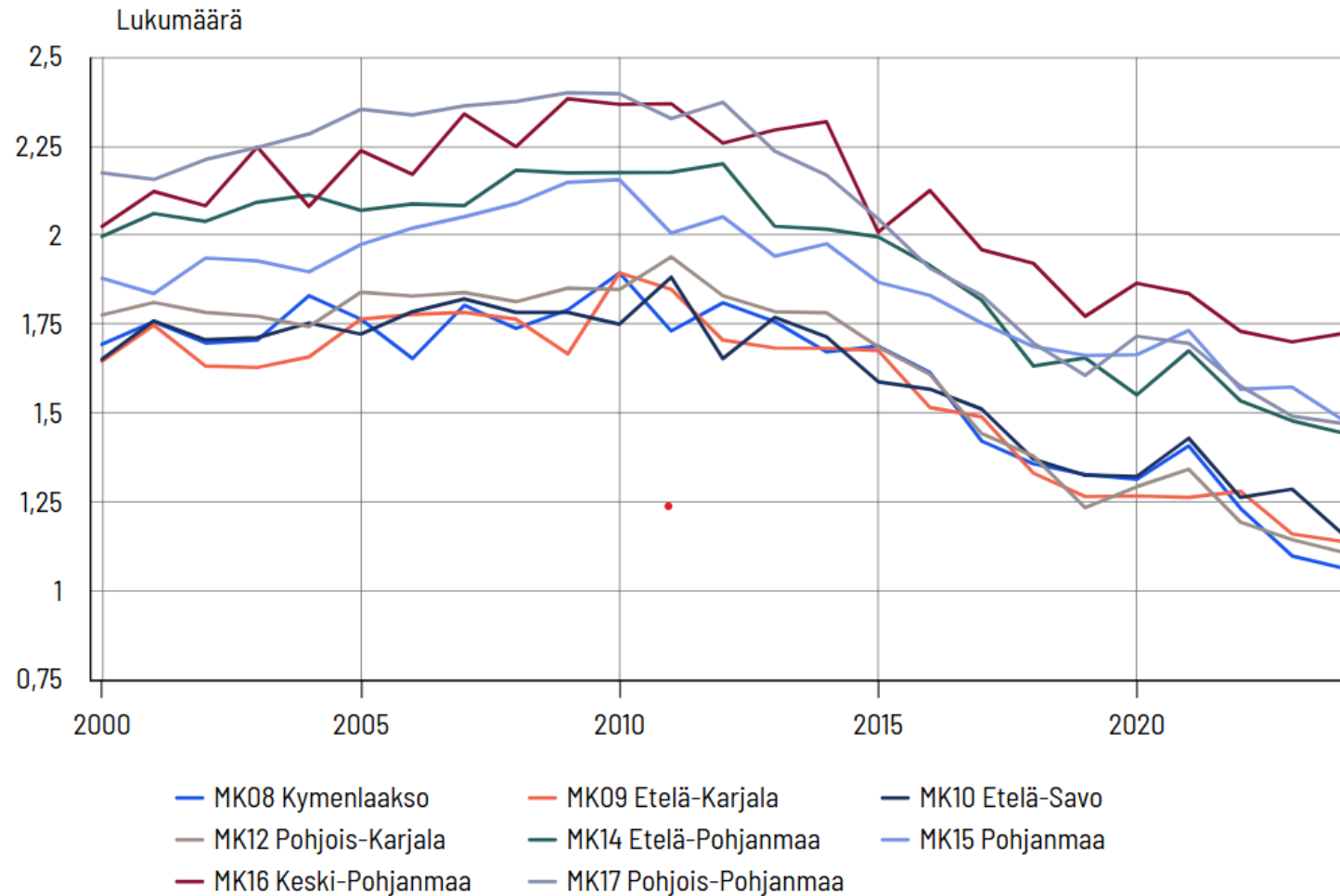
Syntyvyys laskee Suomessa ja muualla

- Syntyvyyden lasku on globaali ilmiö.
- Syntyvyys on Suomessa laskenut tällä vuosikymmenellä ennätysellisen alas.
- Hedelmällisyysluku oli 1,25 vuonna 2024 (vrt. uusiutumistaso 2,1), vuonna 2010 vielä 1,87.
- Suurin osa toivoo edelleen noin kahta lasta. Suomessa on iso ero toivotun ja lopullisen lapsiluvun välillä: toiveiden lapsiluku on noin 0,6 suurempi kuin toteutunut lapsiluku (Perhebarometri 2022).
- Syntyvyyden voimakas lasku aiheuttaa ongelmia yhteiskunnalle esim. työvoiman saatavuudessa ja toisaalta yksilötasolla lapsitoiveet voivat jäädä toteutumatta.

Syntyvyyden kehitys Suomessa 2000-luvulla

Matalimman ja korkeimman syntyvyyden maakuntien kokonaishedelmällisyysluku 2000–2024

Lähde: Tilastokeskus, syntyneet

Matalan syntyvyyden taustatekijöitä

- Lapsia ei toivota yhtä usein kuin aikaisemmin, ja vapaaehtoisesti lapsettomien osuus on 2010-luvulla kasvanut (ks. Rotkirch 2025).
- Vähemmän koulutetut toivovat ja saavat vähemmän lapsia. Myös elinikäinen lapsettomuus on yleistynyt erityisesti alemmissa koulutusluokissa. (Jalovaara & Miettinen 2024.)
- **Avioerojen ja epävakaiden parisuhdemuotojen yleistyminen:** Avio- ja avoliittoja solmitaan vähemmän ja niiden kesto on lyhyempi, ja nuorten aikuisten parisuhteet purkautuvat aiempaa useammin jo ennen kuin suhteeseen syntyy lapsia (ks. Rotkirch 2025).
- Sosiaalisessa kanssakäymisessä tapahtuneet muutokset ja älylaitteiden yleistynyt käyttö on yhdistetty myös parisuhteiden heikentymiseen ja sitä kautta mahdollisesti syntyvyyden laskuun. (Rotkirch 2025.)
- Lasta toivovien syitä siirtää lastensaantia ovat sopivan kumppanin puute ja haluttomuus luopua nykyisestä elämäntyylistä; toimeentulon kysymykset ja työn ja perheen yhteensovittamiseen sekä asumiseen ja jaksamiseen liittyvät haasteet. (perhebarometri, Sorsa ym. 2023).

Hallituksen väestöpoliittinen hanke 6/2024–4/2025

- Hallitus käynnisti kesäkuussa 2024 väestöpoliittisen poikkihallinnollisen hankkeen.
- Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa yhteiskunnan lapsi- ja perhemyönteisyyttä sekä koota toimenpiteitä, jotka voisivat vaikuttaa positiivisesti syntyvyyteen ja tukea lapsitoiveita.
- Hankekokonaisuus perustuu hallitusohjelman kirjauksiin
- Hankkeessa kaksi osaa, jotka liittyvät toisiinsa:
 - 1 STM:n 6/2024 asettama poikkihallinnollinen valmistelutyöryhmä, jonka toimenpide-ehdotukset julkistettiin 3/2025.
 - 2 Selvitys ”20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi.” (Rotkirch, julkaistu 10/2024; päivitetty painos 3/2025)

Hallituksen väestöpoliittinen hanke, jatkoa

- Valmistelutyöryhmä kokosi ehdotuksia syntyvyyden laskun pysäyttämiseksi ja lapsitoiveiden tukemiseksi.
- Valmistelussa hyödynnettiin em. selvityksen ehdotuksia, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kuulemisia sekä tutkimustietoa.
- Puheenjohtajana Liisa Siika-aho ja varapuheenjohtajana Raimo Antila STM:stä.
- Työryhmän jäsenenä oli syntyvyyden asiantuntijoita sekä edustajia keskeisistä ministeriöistä ja virastoista.

Työryhmän ehdotukset ja niiden eteneminen

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työryhmän muistiossa toimenpide-ehdotuksia useilta aihealueilta

- Yhtä suurta selittäjää syntyvyyden laskulle ei ole →
- Ehdotuksessa laaja valikoima erilaisia toimia eri hallinnonaloille lapsitoiveiden toteutumisen tukemiseksi.
- Yhteensä lähes 50 toimenpide-ehdotusta, jotka on jaettu lyhyemmän ja pidemmän aikavälin toimenpiteiksi, teemoina:
 - Syntyvyyden koordinaatiota ja väestöpoliittista keskustelua sekä päätöksentekoa tukevat toimet
 - Hedelmällisyystiedon lisääminen ja hedelmällisyyden tukeminen
 - Nuorten arjen hallinnan ja mielenterveyden tukeminen
 - Koulutuksen ja työllisyyden merkitys lapsitoiveiden toteutumisessa
 - Lapsiperheiden tuki palveluissa
 - Lapsiperheiden etuudet ja taloudelliset kannustimet

Nuorten arjen hallinnan ja mielenterveyden tukeminen (Luku 4)

Suosituksset:

Tarjotaan tukea nuorten aikuisten parisuhteisiin

- Vahvistetaan kolmannen sektorin tarjoamia parisuhteiden tukipalveluita.
- Vahvistetaan nuorten lapsettomien aikuisten mahdollisuutta hakea tukea parisuhteita koskeviin ongelmiin palvelujärjestelmässä. (pitkä aikaväli)

Lisäksi: OPH:n ja THL:n laatimien digihyvinvoinnin suositusten laajentaminen huomioimaan nuoret aikuiset ja parisuhteiden toimivuus

Miksi? Lapsettomille pareille ei ole tarjolla riittävästi palveluita parisuhteen tueksi, eikä kahden aikuisen muodostamaa perhettä aina mielletä palvelujärjestelmässä perheeksi lapsiperheiden tavoin. Parisuhdeongelmista kärsivät parit saattavat odottaa pitkään ennen kuin hakevat apua ongelmiinsa. Esimerkiksi pariterapiaa ei ole tarjolla kaikille sitä tarvitseville. (Heiskanen ym. 2019.)

Palveluista tukea lapsiperheille (Luku 6)

Suosituksset:

Kehitetään vanhemmuuden ja arjessa jaksamisen tuen palveluita

- Jatketaan perhekeskusten perheiden avoimien kohtaamispaikkojen kehittämistyötä
- Kohdennetaan järjestöille rahoitusta matalan kynnyksen lastenhoitoapuun
- **Vahvistetaan kolmannen sektorin tarjoamia parisuhteiden tukipalveluita.**
- *Vahvistetaan varhaisen tuen perhepalveluita sekä kansallisen tason kehittämisen tukea.*
- *Vahvistetaan lapsiperheiden perhetyön oikea-aikaista saatavuutta ja helpotetaan palveluihin pääsyä.*
- ***Vahvistetaan lasten vanhemmille tarjottavaa parisuhteiden tukea ja sen yhdenvertaista saatavuutta palvelujärjestelmässä.***

Miksi? Vanhempana jaksaminen ja haasteet parisuhteessa vaikuttavat lapsitoiveiden lykkäämiseen (ks. Rotkirch 2025.) Eri hyvinvointialueiden mahdollisuus tarjota vanhemmille parisuhdetukea osana kasvatus- ja perheneuvontaa vaihtelee.

Kursiivilla on eroteltu pitkän aikavälin toimenpiteet ja muut ovat lyhyen aikavälin ehdotuksia.

Työryhmän ehdotuksista valikoituneet, hallituskaudella etenevät toimet, 1/2

- Vahvistetaan odottavien vanhempien, synnyttäneiden ja vauvaperheiden tukea:
 - 1) Kehitetään kansallisesti yhdenmukaisia sisältöjä synnytys- ja perhevalmennuksiin
 - 2) Vahvistetaan keskenmenon ja raskaudenkeskeytysten kokeneiden avun ja tuen tarjoamista sekä keskenmenon kokeneiden jälkitarkastusten toteuttamista äitiysneuvolassa
 - 3) Vahvistetaan synnytyspelkoisten tukea ja synnytyskokemusten seurantaa
- Hedelmöityshoidot: Korotetaan munasolujen luovuttajan haittakorvausta
- Toteutetaan mielenterveyttä edistäviä, nuoria ja nuoria aikuisia koskettavia toimia valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti
- Suosituksia nuorten aikuisten ruutuajan määrästä ja laadusta: OPH:n ja THL:n laatimien digihyvinvoinnin suositusten levittäminen

Työryhmän ehdotuksista valikoituneet, hallituskaudella etenevät toimet, 2/2

- Huomioidaan perheellistymisen tukeminen osana opintotuen kokonaisuutta
- Vahvistetaan tasa-arvoa ja perheystävällisyyttä työelämässä sekä torjutaan syrjintää:
 - 1) Määräaikaisia työsuhteita koskeva syrjintäsuoja kirjataan tasa-arvolakiin
 - 2) Tasa-arvolain kiellettyä syrjintää työelämässä koskevaa säännöstä täsmennetään syrjintäperusteiden osalta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän torjumiseksi
- Työn ja perheen yhteensovittaminen mukaan työturvallisuuslain soveltamisoppaaseen

Julkaisut:

Toimenpiteitä lapsitoiveiden tukemiseksi ja syntyvyyden kohentamiseksi:
Väestöpoliittisen ohjelman valmistelutyöryhmän muistio. Valtioneuvosto 2025.

Rotkirch, Anna: 20 ehdotusta lapsitoiveiden tukemiseksi. Selvitys
syntyvyyden laskusta Suomessa. Valtioneuvosto 2024, uusittu painos 2025.

Sosiaali- ja
terveysministeriö